

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 277
van **CATHY COUDYSER**
datum: 23 mei 2017

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Kunst in de publieke ruimte - Evaluatie en herziening Percentagedecreet

Uit het antwoord van de minister op mijn eerder gestelde schriftelijke vraag met betrekking tot kunst in de publieke ruimte (nr. 135 van 1 februari 2017) blijkt dat de Kunstcel van het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) in het najaar van 2016 twee onderzoeksopdrachten heeft opgevolgd. De minister stelt daarover het volgende: "De eerste onderzoeksopdracht betreft de evaluatie van het percentagedecreet van de integratie van kunst in overheidsgebouwen. De tweede onderzoeksopdracht omvat een verkennend onderzoek voor het ontwikkelen van een professioneel denk- en werkkader voor kwaliteitsbewaking en -bevordering van kunst in de publieke ruimte." De timing voor de oplevering van de eindrapporten werd voorzien voor januari 2017.

De Kunstcel van het Departement CJM heeft onder meer als taak om een landelijk platform te coördineren voor kunst in opdracht en kunst in de publieke ruimte. In zijn antwoord op mijn bovenvermelde vraag stelt de minister dat het eindrapport met betrekking tot de evaluatie van het percentagedecreet de behoefte aan een landelijk platform bevestigt: "Vanuit de brede groep belanghebbenden werd gewezen op de nood aan de uitbouw van de reeds bestaande Kunstcel tot een sterk 'kennisnetwerk' voor kunstprojecten in de publieke ruimte. Daarbij werd niet ingegaan op de werking hiervan. Er werd wel beklemtoond dat het 'kennisnetwerk' geen centraal georganiseerde overheidsdienst kan zijn, maar wél een netwerkorganisatie of platform waar expertise wordt ontwikkeld, verzameld en vooral ook wordt gedeeld en ter beschikking gesteld. De Kunstcel kan hierbij de regiefunctie op zich nemen." Het verloop van de verdere uitbouw van het landelijk platform zou worden uitgewerkt in een werknota die gekoppeld zal worden aan de uitbouw van een professioneel kader voor het te wijzigen Percentagedecreet.

1. Wat zijn de conclusies met betrekking tot de evaluatie van het Percentagedecreet van integratie van kunst in overheidsgebouwen?
 - a) Wat zijn de belangrijkste aanbevelingen die een antwoord verdienen met een bijsturing van het decreet?
 - b) Wat is de concrete timing voor de bijsturing van het Percentagedecreet?
 - c) Welke stappen zijn reeds gezet inzake de uitbouw van een professioneel denk- en werkkader? Heeft dit reeds een vertaling gekregen in de werknota voor de uitbouw van het landelijk platform?

2. Het eindrapport met betrekking tot het Percentagedecreet zou ook de behoefte aan een landelijk platform, als netwerkorganisatie waar expertise wordt ontwikkeld, verzameld, gedeeld en ter beschikking gesteld, bevestigd worden. De Kunstcel kan deze regiefunctie opnemen.

In hoeverre moet er gezocht worden voor een decretale verankering van het landelijk platform? Hoe zal de Vlaamse overheid daarin haar verantwoordelijkheid opnemen? Kan de minister dit concreet toelichten?

3. Op welke manier zal er bij de herziening van het Percentagedecreet rekening worden gehouden met het feit dat lokale besturen meer zelf participeren/investeren in infrastructuur?

ANTWOORD

op vraag nr. 277 van 23 mei 2017

van **CATHY COUDYSER**

1. a) Het eindrapport van Ideaconsult bracht verschillende knelpunten van het huidige decreet aan het licht. De grote meerderheid van de geconsulteerde belanghebbenden onderschrijft de noodzaak om het huidige decreet te hernieuwen en dit met volgende aandachtspunten.

Het toepassingsgebied: een hernieuwd decreet moet de realisatie van kunstprojecten in de publieke ruimte stimuleren en, nog meer dan het bestaande decreet, bruggen slaan naar andere beleidsdomeinen en bestuursniveaus, zodoende een gedeelde verantwoordelijkheid te bereiken bij de realisatie van kunstprojecten in de publieke ruimte.

De financieringsmechanismes: de belanghebbenden vragen dat er meer flexibiliteit ingebouwd wordt voor de opdrachtgevers (verlaten van de verplichting). Uit het onderzoek is gebleken dat voor de opdrachtgevers er meer flexibiliteit wordt ingebouwd zowel wat betreft de verplichting als wat betreft de wijze waarop de middelen besteed worden en in welke fase van het totale bouwproject?

Goede omkadering en begeleiding van de opdrachtgevers en van de kunstenaars: dit ten behoeve van de kwaliteitsborging van de kunstprojecten als ook van de nazorg en onderhoud van de kunstobjecten.

De onderzoekers concluderen dat de geconsulteerde belanghebbenden de overtuiging delen dat de aanwezigheid van kunst een meerwaarde betekent voor de leefomgeving. Uit het onderzoekstraject blijkt ook dat een zeer brede groep van belanghebbenden vindt dat de Vlaamse overheid een ondersteunende en regelgevende rol moet opnemen met betrekking tot de realisatie van kunst in de publieke ruimte omdat dit tot de culturele verantwoordelijkheid van de Vlaamse overheid behoort. Een hernieuwd decreet moet echter vooral kader scheppend zijn en mag zich niet verliezen in te gedetailleerde regelingen. Er bestaat ook een breed draagvlak voor een hernieuwd decreet dat de realisatie van kunstprojecten wettelijk regelt en stimuleert.

De onderzoekers reiken in hun rapport drie mogelijke hefbomen aan voor de realisatie van kunstprojecten in de publieke ruimte met name: de uitbouw van een kennisnetwerk; een bijgestuurde percentageregeling; een nieuw projectenfonds.

Zoals reeds aangegeven in het antwoord op vraag 135 van 1 februari 2017 pleiten zij in een toekomstig scenario voor Vlaanderen voor de uitbouw van de bestaande Kunstcel tot een kennisnetwerk. Daarnaast moet een keuze worden gemaakt tussen een aangepaste percentageregeling, het afschaffen van de percentageregeling ten voordele van een projectenfonds, of voor het inzetten van beide hefbomen tegelijk. In hun advies voor het vervolgtraject wordt aanbevolen om deze keuze te maken na overleg met alle beleidsdomeinen. Door de vraag naar uitbreiding van het toepassingsgebied blijft het decreet immers niet beperkt tot de beleidsdomeinen die momenteel gevat worden door het huidige decreet.

- b) Het traject Pilotprojecten Kunst in Opdracht komt in zijn eindfase en de stuurgroep maakt dit najaar werk van een reeks beleidsaanbevelingen die uit de zeer nauwgezette monitoring van de vijf pilotprojecten voortvloeien. Omdat deze projecten nauw aansluiten bij de aanbeveling van het evaluatierapport om het toepassingsgebied uit te breiden met de publieke ruimte

is het opportuun de 'lessons learned' hiervan mee te nemen en beleidsmatig door te vertalen in de bijsturing van het decreet.

Concreet betekent dit dat we vanuit deze inhoudelijk input de bijsturing van het percentagedecreet zouden kunnen starten in december van dit jaar en gedurende 2018 het regelgevend werk te verrichten.

- c) De uitbouw van het landelijk platform wordt verder gekoppeld aan de uitbouw van de bestaande Kunstcel tot een kennisnetwerk. Momenteel vertaalt zich dit in allerlei initiatieven en in het samenwerken van de Kunstcel met de belanghebbenden zoals de Bouwmeester, Kunstenpunt, UAntwerpen, Middelheim, Extra City, Franse Gemeenschap, VRP-leden ...) Het maken van een werknota voor het vervolgtraject van het landelijk platform blijft gekoppeld aan de uitbouw van een professionele kader in relatie tot de bijsturing van het decreet.
2. De verdere uitbouw van het landelijk platform wordt meegenomen en gekoppeld aan de uitbouw van een professioneel kader voor het te wijzigen Percentagedecreet. Het huidige decreet biedt geen kader voor de begeleiding van de opdrachtgevers en kunstenaars, noch voor de kwaliteitsbewaking van de kunstprojecten. Er is algemene consensus over dat bij een hernieuwd decreet kwaliteitsbewaking de volle aandacht moet krijgen.

De Vlaamse overheid neemt haar verantwoordelijkheid door de Kunstcel in te zetten als regisseur van het kennisnetwerk en vanuit die regiefunctie te werken op drie niveaus: 1. Sensibiliseren en stimuleren omdat een breed maatschappelijk draagvlak voor kunst in de publieke ruimte onontbeerlijk is voor de realisatie van kwaliteitsvolle kunstprojecten; 2. Onderzoek, vorming en begeleiding omdat een 'kennisnetwerk' breed kan inzetten op het ondersteunen van alle belanghebbenden en 3. Kwaliteitsborging omdat een basisvoorwaarde voor de realisatie van kwalitatief hoogstaande kunstprojecten een brede communicatie over goede voorbeeldprocessen en – projecten vraagt.
3. Ter voorbereiding van de bijsturing van het percentagedecreet en de aanbevelingen in het eindrapport, analyseerde de Kunstcel in functie van de aangereikte piste van een projectenfonds een aantal buitenlandse modellen verder uit.

Deze analyse leert dat het instrumentarium van een fonds een kader aanreikt voor de participanten, dat er meerdere beleidsstructuren kunnen participeren en dat er gewerkt wordt met kwaliteitsbevorderende incentives.

De buitenlandse modellen reiken tevens op verschillende manieren een professioneel begeleidings- en ondersteuningskader aan.

In de consultatieronde ter voorbereiding van de herziening van het decreet zal deze optiemeegenomen worden. Daarbij vind ik het uitgangspunt belangrijk dat we als Vlaamse overheid niet zomaar middelen investeren voor kunst in de publieke ruimte maar een systeem opzetten waarbij ook de aanvrager mee financiert en eigen middelen inbrengt.

De Pilootprojecten Kunst in Opdracht tonen aan dat het voorzien van incentives en van een professionele omkadering innovatieve projecten in de hand heeft gewerkt en dit zowel naar het creëren van een opdrachtgeverscontext als methodiek voor inzet van expertise als naar de samenwerking van opdrachtgevers, bemiddelaars en kunstenaars.